

Lá Thư Đà Loan 2009

Giáo Hội Việt Nam vừa khai mạc Năm Thánh 2010 tại giáo xứ Sở Kiện (Hà Nội) vào ngày 24.11, thì trước đó ba ngày, ngày 21.11, Giáo Hội Đà Loan bế mạc Năm Thánh mừng 150 năm Truyền Giáo tại Đà Loan.

Đức Giáo Hoàng Bênêdictô 16 đã cử ĐHY Joseph Tomko làm đặc sứ của Ngài đến chủ sự Thánh Lễ bế mạc Năm Thánh tại sân vận động TP Lin Kou, thuộc giáo phận Tân Trúc, là giáo phận mà tôi đang phục vụ. ĐHY Phạm Minh Mẫn cũng hướng dẫn một phái đoàn đại diện Giáo Hội Việt Nam đến Đà Loan tham dự Thánh Lễ bế mạc này, có lẽ vì mỗi tình "cô dâu và công nhân Việt Nam" trên đất Đà Loan, chứ ngoài Việt Nam và Phi Luật Tân, không thấy đại diện HĐGM các nước khác. Rất tiếc tôi không tham dự được, vì ngày 19.11, tôi phải đi Thái Lan. Chắc có khoảng trên dưới 10.000 người tham dự, chứ không đến con số 15.000 như người ta dự đoán.

CVK Đà Loan vẫn cũng chỉ có mình tôi nên không có sinh hoạt nào của CVK, nên xin chia sẻ một vài sinh hoạt của MEP tại Đà Loan và công việc mục vụ của tôi để anh chị em đọc cho vui.

Năm 2000, Đà Loan có 20 cha MEP, hiện nay chỉ còn 12: 09 cha làm việc trong giáo phận Hua Lien, 02 cha ở giáo phận Tân Trúc và 01 cha ở Bắc Kinh (Trung Quốc), một nửa đã quá tuổi lao động, bệnh hoạn, có cha đã về Pháp, hưng có cha vẫn muốn ở lại sống chết với Đà Loan chứ không chịu về Montbeton hay Lauris (Pháp), mặc dầu các nhà hưu dưỡng này khá đầy đủ tiện nghi. Như vậy, trong vòng 10 năm, đã có 11 cha hoặc qua đời hoặc về nhà hưu dưỡng, nhưng chỉ có 03 cha được gửi đến. MEP phải giao giáo xứ lại cho giáo phận.

Năm 2007, MEP có cha Trần Thiên Long (Landry Védrenne) mới đến và đang học tiếng Đà Loan (Taiwanais) tại Đài Bắc, mỗi tháng anh em mới dịp gặp nhau một lần để nói tiếng Việt nhân ngày Hội Đầu Tháng! Cha Long đã có thời gian dạy tiếng Latin cho các Thầy ĐCV Nha Trang và năm 1998 có đến Kontum tham dự Lễ Bế Mạc Năm Thánh mừng 150 năm Truyền Giáo Kontum, từ đó cha đã có ý hướng làm Linh Mục thừa sai, nên Kontum vẫn là một "hình ảnh khó quên" vì nơi đây cha đã tìm thấy ơn gọi của mình.

Các cha MEP làm việc tận tình, vừa mục vụ, vừa làm từ thiện, dịch sách Kinh Thánh hay Phụng Vụ ra các tiếng sắc tộc ở Đà Loan, cũng như tiếng Bahnar, Jơrai, Sơ Đăng ở Kontum mình vậy. Giáo phận Hua Lien, nơi có Trụ Sở MEP ở Đà Loan, nắm sát bờ biển như Nha Trang, nhưng có nhiều sắc tộc sống trên núi, như ở Kontum. Địa phận Hua Lien cũng có 04 linh mục và 02 Soeurs Việt Nam dòng Vinh Sơn. Địa phận này chỉ còn lại giáo dân già cả, thanh niên nam nữ đã đi lên các thành phố kỹ nghệ kiếm công ăn việc làm, nên công việc mục vụ cũng không có bao nhiêu, có một

cha MEP ngày ngày thu nhặt giấy báo cũ, thu lon bia, bán kiếm tiền giúp cho trung tâm khuyết tật.

Còn MEP ở Paris? Tính đến ngày 01.10.2009, Hội Thừa Sai Paris đã đón nhận, lo chỗ ăn ở, học phí, bảo hiểm sức khoẻ và cả tiền cá nhân hàng tháng cho 107 linh mục sinh viên. Xét theo quốc tịch, thì có:

- 43 LM Việt Nam (chưa kể một cha sẽ đến từ Kontum)
- 27 LM Ấn Độ
- 09 LM Hàn Quốc
- 09 LM Trung Quốc
- 08 LM Nam Dương
- 03 LM Madagascar
- 02 LM Miến Điện
- 01 LM Cambodia
- 01 LM Bangladesh
- 01 LM Lào
- 01 LM Haiti
- 01 LM Nhật
- 01 LM Mễ Tây Cơ

Tôi có gặp cha Bê Trê-nê Cã J.B Etcharren ở Thái Lan, Ngài có nói "năm ngoái Kontum cũng có một xuất học bổng, nhưng trẻ quá nên Đức Cha Kontum không gửi được. Năm nay, sẽ có một cha của Kontum đến".

Phần tôi, công việc mục vụ cũng nhẹ nhàng, vì chỉ có trên dưới 100 giáo dân, đa số là người già, gồm có người Đà Loan, Trung Quốc, Nam Dương, Việt Nam, Phi Luật Tân và Miến Điện, nên có muốn làm gì thì cũng chẳng làm được.

Thứ Năm Tuần Thánh. Kể từ khi trở lại Đà Loan cuối năm 2004, năm nay lần đầu tiên tôi cử hành nghi thức rửa chân đủ 12 người vào chiều Thứ Năm Tuần Thánh. Năm 2005, khi nhắc nhở các ông cố gắng đi Lễ chiều Thứ Năm Tuần Thánh để "được" rửa chân, thì gần đến giờ Lễ rồi mà vẫn không thấy ông nào! Tôi hỏi giáo dân thì được biết là tại vì "cha nói trước, các ông sợ "bị" rửa chân nên không đi Lễ". Giờ đây tôi mới nhớ lại Tuần Thánh năm 2000, khi đến Đà Loan học tiếng Tàu, một cha Việt Nam nói chiều Thứ Năm Tuần Thánh, ngài không rửa chân. Tôi ngạc nhiên, cứ nghĩ ông cha này "cấp tiến", nhưng không dám hỏi lại, vì mới quen biết. Sau đó đến giờ Lễ mới thấy là cả

nhà thờ chỉ có ba Bà Soeurs già với hai bà giáo dân cũng già luôn! Nhiều Nhà Thờ ở Đài Loan không thể cử hành nghi thức rửa chân được là như vậy!

Chiều thứ năm Tuần Thánh các năm kế tiếp tôi có cử hành nghi thức rửa chân, nhưng chỉ có 5, 6 người gì đó, kể cả một em bé 10 tuổi! Có mấy bà bảo tôi rửa chân cho phụ nữ cho đủ 12 người như một vài Nhà Thờ khác, nhưng tôi nói không làm theo ý họ Có lẽ cũng còn đầu óc bảo thủ!

Năm nay, tôi nói với giáo dân là nếu có đủ mười hai người nam thì tôi sẽ cử hành nghi thức rửa chân, còn nếu không, thì tôi bỏ nghi thức này như một số nhà thờ khác. Thế là bà chủ tịch HĐMV giáo xứ lo gọi điện thoại tìm người và đã tìm đủ được mười hai người nam vào giờ phút chót, kể cả "huy động" luôn ... hai em giúp lễ!

Thứ Sáu Tuần Thánh. 3 giờ chiều, giáo xứ tổ chức đi Đàng Thánh Giá. Tôi cũng cố gắng làm hết sức long trọng, nhưng cũng không được 10 người tham dự! 01 bà cầm Thánh Giá, 02 bà cầm đèn, còn lại 07 người đọc kinh. Ngoài ông cha ra, không có ông nào hết.

Đêm Vọng Phục Sinh có khoảng 70 giáo dân tham dự Thánh Lễ, trong khi đó Lễ đêm Giáng Sinh có khoảng 170 giáo dân.

Trong Năm Thánh này, HĐGM Đài Loan kêu gọi "tái truyền giáo Đài Loan", và đưa ra chỉ tiêu là rửa tội cho 15.000 tân tòng trong Năm Thánh này. Năm Thánh đã qua, nhưng chỉ tiêu này chắc không đạt được. Cả Đài Loan chỉ có khoảng 100.000 người còn đến Nhà Thờ, thì tìm ở đâu ra 15.000 người để rửa tội trong năm nay! Không có giáo dân, thì không có ơn gọi linh mục, tu sĩ nam nữ, nên đa số các linh mục và tu sĩ nam nữ là người ngoại quốc đến truyền giáo tại Đài Loan. Tại giáo phận Tân Trúc, nếu có một Thánh Lễ đông tế, thì sẽ thấy đa số linh mục Việt Nam, rồi đến linh mục Âu Châu, Hàn Quốc, Trung Quốc, Phi Luật Tân, Phi Châu ... Một linh mục Đài Loan vừa mới đi VN về đã hết lời khen ngợi Giáo Hội Việt Nam, có nhiều ơn gọi trẻ. Ngài còn nói ở Việt Nam, nhà nguyện của một chủng viện cũng lớn hơn một Nhà Thờ chánh tòa ở Đài Loan!

Mỗi năm, tôi cũng có rửa tội cho một vài tân tòng. Năm nay có hai chị em trong một gia đình, cha Phật Giáo, mẹ Công Giáo. Hai em này do người mẹ dạy giáo lý cho các em từ nhỏ, đưa các em đến Nhà Thờ mỗi ngày Chúa Nhật và tôi trực tiếp dạy các em khoảng 03 tháng. Đêm Vọng Phục Sinh, cha của các em cũng đến tham dự Thánh Lễ, chứng kiến các em được lãnh nhận bí tích Rửa Tội. Thật là quý hóa khi thấy người cha của các em vui mừng.

Mục Vụ Hôn Nhân. Rất phức tạp vì giáo dân đến rồi đi, sổ sách để lại từ đời xưa, không rõ ràng, ít có gia đình nào Công Giáo trọn vẹn: hoặc cha Công Giáo mẹ Phật

Giáo, con cái thì không có đạo gì hết, hoặc chị theo Công Giáo, anh Tin Lành và em Phật Giáo. Tôi nhớ có lần nào đó đã kể cho anh chị em câu chuyện ông Thầy Chùa điện thoại cho tôi đến xúc dầu cho mẹ của ông ở bệnh viện. Khi đến bệnh viện thì có bà ni cô, chị của ông thầy chùa, đón tôi. Bà ni cô cho biết cũng đã được rửa tội khi nhỏ, nhưng lớn lên quy y theo Phật. Dù sao đi nữa, thì ông thầy chùa và bà ni cô này đã tôn trọng niềm tin của người mẹ, chứ nếu không thì làm gì có chuyện ông mời tôi đến. Đôi khi cả cha mẹ đều là Công Giáo mà con cái không cho rửa tội, đến khi chúng nó thành hôn, lẽ dĩ nhiên là với người không Công Giáo, thì đến xin cha xứ "chúc phúc" cho chúng trong Nhà Thờ, để được chụp hình kỷ niệm ngày thành hôn, sau đó đi thẳng đến nhà hàng.

Từ ngày sang lại Đài Loan (2004) đến nay đã được 05 năm rồi mà tôi chỉ cử hành hôn nhân khác đạo cho hai đôi hôn phối mà thôi. Điều này cho thấy giáo xứ không có bao nhiêu thanh niên nam nữ! Dưới đây là một đôi hôn nhân khác đạo, bây giờ thỉnh thoảng cô ta mới đến Nhà Thờ một lần.

Đó là tình trạng chung của giáo hội Đài Loan. Rất ít thanh niên nam nữ đến Nhà Thờ ngày Chúa Nhật.

Tôi có hợp thức hóa các "đôi bạn già" gần đất xa trời hay những người lớn tuổi lấy chồng, lấy vợ ngoài Công Giáo mà không có phép tắc gì hết mà vẫn lên rước Lễ, thậm chí có bà còn tích cực lo việc Nhà Thờ nữa. Đến khi hỏi lại thì mới biết chưa có phép chuẩn hôn phối. Tôi nói bà chờ tôi xin phép chuẩn và hợp thức hóa rồi rước Lễ. Thế là bà nói tôi khó khăn, chứ trước giờ các cha khác vẫn cho bà rước Lễ. Tôi phải giải thích mãi bà mới miễn cưỡng chấp nhận. Tôi cứ sợ ông chồng không chịu đến nhà thờ thì chắc tôi phải đến nhà ông

bà để làm nghi thức đơn giản, không ngờ ngày hôm đó ông còn mặc đồ vest, đeo cravate nữa nên mọi người vui vẻ.

Mục vụ cho người già cả. Giáo xứ chỉ có khoảng trên dưới 100 người đến Nhà Thờ ngày Chúa Nhật, nhưng mỗi tuần tôi phải đi đến 13 gia đình người già cả, bệnh tật để cho họ rước MTC, đa số họ là người Trung Quốc đến từ Đại Lục sau năm 1949, nay đã rất già... Con cháu họ không có đạo hay không còn giữ đạo nữa. Ở Việt Nam, thì có các thừa tác viên Thánh Thể phụ trách công việc này, còn ở đây thì cha sở phải làm, kể cả quét Nhà Thờ với mấy bà già, hay giúp các em giúp lễ mặc áo, vì cha mặc áo lễ rồi mà các em chưa đến. Cũng xin nói thêm là vì ít giáo dân, nên địa bàn một giáo xứ rất rộng và những người già này tuy không có bệnh tật gì thì cũng không có cách nào để đến Nhà Thờ được, vì con cháu họ không còn giữ đạo nữa. Có một số người già chết rồi thì con cháu mới chạy đến báo cho Giáo Xứ để xin được an táng theo nghi thức Công Giáo vậy thôi.

Mỗi năm tôi tổ chức hai ngày Tĩnh Tâm cho Giáo Xứ, lần thứ nhất vào Mùa Chay hàng năm, lần thứ hai vào khoảng cuối tháng 10. Nói là giáo xứ tĩnh tâm cho nó cho có vẻ xôm trò, chứ thật sự ra mỗi lần tĩnh tâm như vậy chỉ có khoảng vài ba chục người tham dự. Ngày tĩnh tâm tháng 10 của năm nay, tôi mời được một giám mục hưu về giảng tĩnh tâm và cũng đã "quảng cáo" với các giáo xứ lân cận nữa để may ra cũng được sáu, bảy chục người tham dự... 8:30' bắt đầu nhưng đến 8:20' rồi mà mới có đúng sáu bà đến! Tôi như ngồi trên lửa, đi ra đi vào xem có ai đến nữa không và cũng mong cho Đức Cha giảng tĩnh tâm bị.... kẹt xe, đến trễ càng tốt. Tôi nói giáo dân lần chuỗi, trong khi đó thì bà chủ tịch HĐMV gọi điện thoại cho từng nhà giáo dân Đức Cha đến thấy đang lần chuỗi, Ngài cũng quỳ lần chuỗi luôn. Lần xong chuỗi thì Đức Cha bắt đầu giảng với 22 giáo dân, khoảng nửa giờ sau, thì thêm được 5 người nữa. Như vậy là được 27 người, cụ thể là 6 ông và 21 bà! Trong số này có vài người "trẻ" trên dưới 50 tuổi, còn đa số là sáu, bảy mươi.

Chúa nhật thứ hai mùa vọng hôm qua, giáo xứ của một cha Việt Nam tĩnh tâm, tôi đến giúp giải tội. Tôi đếm chỉ có 32 giáo dân nghe giảng tĩnh tâm và duy nhất có 01 ông. Đó là ngài tổ chức tĩnh tâm ngay sau Lễ chúa nhật, chứ nếu như ngày thứ bảy như tôi, thì không biết có được như vậy không.

Các lớp giáo lý ngày Chúa Nhật. Tôi cũng tổ chức được hai lớp giáo lý, một lớp cho các em từ 8-10 tuổi, các em này có em đã được rửa tội từ nhỏ, có em chưa được rửa tội, bây giờ cho các em học chung để các em được rửa tội và rước lễ lần đầu. Lớp này được 08 em! Lớp thứ hai cho các em tuổi từ 12-14 tuổi, lớp này học giáo lý để chuẩn bị Thêm Sức, lớp này được 07 em. Ở địa phận Tân Trúc, mỗi năm có tổ chức một, hai lần

ban phép Thêm Sức ở Nhà Thờ Chánh Tòa hay một Nhà Thờ nào đó để các giáo xứ gửi các em về đó lãnh bí tích Thêm Sức, vì mỗi giáo xứ cũng chỉ có 6,7 người, cũng có rất nhiều người lớn chưa lãnh bí tích Thêm Sức nữa, thậm chí có người khi hỏi, còn nói là "con không nhớ đã chịu phép Thêm Sức hay chưa nữa". Tôi chỉ biết kêu "Trời ơi! Chịu phép Thêm Sức rồi thì quên sao được!".

Thánh Lễ ngày Chúa Nhật thì hiện nay có khoảng trên dưới 100 người tham dự, năm 2004 chỉ có trên dưới 55 người. Lễ đêm Noel thì có khoảng trên dưới 150 người. Nhưng tôi được an ủi vì Thánh Lễ ngày thường có trên dưới 10 người tham dự, có cả đàn hát nữa, khi trời mưa lớn cũng có 5, 6 người đến! Có lẽ anh chị em cười, nhưng rất ít có nhà thờ bên Đài Loan có người đi Lễ ngày thường như thế. Thường thì có vài người là may lắm rồi, chứ làm gì có đàn hát ngày thường được. Có nhiều giáo xứ ngày chúa nhật cũng chỉ có 10 người đi Lễ, còn ngày thường thì nhiều cha sở dâng Lễ một mình, hay với một, hai người.

Tuy vậy, cũng có những cái đặc biệt mà không chắc gì Việt Nam có. Tôi có một ông giáo dân già 87 tuổi, đi đứng không được, nhưng vẫn tự lái xe điện đi Lễ ngày thường. Đặc biệt, mỗi lần con trai ông về nhà là ông đưa anh ta đến nhà thờ và xin tôi giải tội cho anh. Anh năm nay cũng ngoài 50 tuổi, mà vẫn còn vâng phục người cha già như thế, thật là một gương sáng cho chúng ta. Một ông già khác cũng đưa mấy đứa con đến xin tôi giải tội cho chúng dịp Lễ Noel, vì chúng nó đi làm xa. Còn một ông già nữa, mỗi lần xưng tội đều viết ra rồi đọc, xong rồi thì trao cho tôi tờ giấy đó vì sợ tôi nghe không hiểu hết các tội của ông. Ông đâu có biết là tôi nghe còn hiểu, chứ ông viết tôi đâu có đọc được! Những người này là giáo dân đến từ Trung Quốc sau năm 1949, họ có căn bản giáo lý và giữ đạo sốt sắng như kiểu VN mình.

Nói chung, việc truyền giáo ở Đài Loan rất khó, không hiểu nguyên nhân tại sao. Có người cho rằng các linh mục Trung Quốc chạy sang dịp Đài Loan năm 1949 đã để lại trái tim ở Trung Quốc, "Ils vivent à Taiwan mais leur coeur est en Chine", ra đi và chờ ngày trở về, không tích cực lo cho Giáo Hội Đài Loan, có bao nhiêu tiền của đều gửi về xây nhà thờ ở quê hương mình. Không biết có đúng như thế không? Đa số giáo dân là người già, rất ít thanh thiếu niên. Mỗi lần các linh mục Việt Nam có dịp gặp nhau, thì cũng hay nói "nửa chơi, nửa thiệt" chắc khoảng 5,10 năm nữa thất nghiệp quá! Thực tế, đã có Dòng Tu không còn muốn tiếp tục gửi thừa sai sang Đài Loan, ngay cả MEP cũng đang hướng đến Trung Quốc. Không biết "khi Con Người ngự đến, liệu Người còn thấy lòng tin trên" đảo quốc Đài Loan này nữa chăng?

Đài Loan, 07.12.2009
Phil. Nguyễn Hữu Tiến